Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 33 (519). Неділя, дня 19. серпня 1929. Рік XI.

Адреса Редакції і Адміністрації
„УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“
ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807
Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka a Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки $2^1/_2$ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

ПО ПОВОРОТІ З РИМУ.

Українське паломництво до Риму удалось вповні і сповнило своє завдання — піднесло престіж нашої Церкви в католицькім світі. Люди, які взяли участь в паломництві, в вічнім місті бачили і чули багато такого, що велить їм своє відношення до Риму скориґувати. Між иншим одно є певне, що Рим в справі латинізаторських реформ в нашій Церкві держиться в резерві. Все лихо, яке розбиває нашу Церкву, іде з краю. Рим лишень мовчки апробує те, що достосовується до його церковної політики в латинській церкві, держачись староримської засади „тому, що бажає, не діється ніяка кривда“.

Отсю колотнечу в краю відчуло і паломництво на собі. До него деякі церковні сфери пристосували вже заздалегідь саботаж. Ініціятива в тім ділі вийшла зі Львова, де оден василіянський достойник пустив качку, що „певною є річею, що паломники везуть меморіял до Риму“ (так висловився до одного священика зі станиславівської дієцезії). Цим треба собі і пояснити, чому станиславівській Владика демонстраційно вертав з Риму саме тоді, коли паломництво їхало до Риму (стріча в Відні), сій інтридзі треба завдячити також те, що василіянський ректорат „Укр. колеґії“ в Римі виекспедіював всіх питомців на село саме на передодні приїзду паломництва до Риму — ба що більше! — забрав всі богослужебні ризи з церкви колеґії, навіть „агнця“ не лишив, так що численні наші священики-паломники не могли правити Служби Божої і щастє, що двох з них привезло власні ризи і в них деякі могли відслужити Літурґію в церкві св. Петра. Це факти провірені. Фарисейські оправдання нікого не переконали і не переконають.

Так отже в нашій колеґії затріюмфувала інтриґа львівського достойника, що, як висловилися втаємничені, цим способом „полює на мітру“. Видумав впрост якийсь „меморіял“ і пустив в курс сплетню, щоби саботажувати паломництво. А коли паломництво таки вдалося і коли воно було прихильно приняте, то це викликало немилу констернацію в противнім таборі. А щоби обезцінити паломництво — почалась стара пісонька про „валенродизм“ та що „міністер Залєский підготовив прихильне приняття паломництва“. І це чуємо з уст стовпів лятинізаторського табору в Перемишлі.

Такими то інтриґами і інсинуаціями воюють наші деякі круги духовні „архикатолицькі“. Самі призвичаєні до нельояльности, підозрівали і паломників о нельояльність супроти своїх провідників. Бо колиб дійсно паломники складали якийсь меморіял в Ватикані (це зрештою не булоб ніяким злочином), то з льояльности булиб про це повідомили передовсім провідника о. ректора Бучка, а опісля ВПреосв. Митрополита Андрея. І якби воно не було, то це не повинно було бути причиною до демонстраційного вивезення з Риму питомців „з приводу спеки“. Ми-ж в Римі бачили, як німецькі питомці (в червоних одягах) разом з німецькими паломниками ходили по Римі, радувались разом з земляками, були їх провідниками. Їм спека не докучала... А вже забирання риз з церкви, не лишаючи навіть „агнця“ для відправи Літурґії, треба скваліфікувати як крайну злобу, негідну священиків, а зокрема монахів. В колеґії на селі можна було без шкоди для закладу, обійтися одними ризами на протязі тижня... Ей, занадто грубою дратвою шита інтриґа, щоб її не пізнати.

Так отже у паломників, які в Римі повинні були серед наших людий знайти братерський настрій — вертали з огірченням. А все те сталось через інтриґу чоловіка, ласого на „мітру“. Його то заслугою мабуть єсть, що і Еп. Хомишин вертав з Риму саме тоді, коли паломники їхали до Риму. І чиж дивуватись, що цей факт мусів на себе звернути загальну увагу і що його відповідно коментовано? Як пояснити собі, що питомці „Укр. колеґії“, будучі священики саме виїжджають з Риму, коли туди приїжджає найвищий достойник нашої Церкви — Митрополит? Отті і тим подібні питання мусіли ворушити уми паломників. Що про це думав сам Митрополит — годі знати.

Та коли в Римі наші паломники бачили в ректора колеґії таку „прихильність“, то осолодою для них було щире відношення до них Преосв. Никити Будки. Йому „спека“ не докучала, він паломників не покидав. Водив їх по Римі, пояснював, повчав. Приходилось йому цілими днями говорити, відповідати на ставлені питання. І з вдячностю згадують паломники Преосв. Никиту за його посвяту і прихильність до них. З Неаполю переняв Преосвящений провід над тими 40 паломниками, які впрост вертали домів, ніде вже не задержуючись. Щойно у Відні задержався Преосвящений Никита, бо тут д. 28. липня в церкві св. Варвари мав уділити тайну священства одному московському проф. університету, котрий приняв греко-кат. обряд і посвятився священичому чинови. З радістю доносимо, що Преосв. Никита приїжджає на постійний побут до Львова.

А загальні рефлексії паломників з побуту в Римі? Всі паломники утвердили в собі глибоке переконання, що греко-католицька Церков в злуці з цілим католицьким світом, як рівнорядний чинник з латинською Церквою, приготовить нам ґрунт під власну державність і допоможе в її будові. Тай одно горяче бажання привезли з собою паломники, щоб вже в нашій церкві раз настав мир, щоби ми зєдинені, рішучий опір ставили розкладовим затіям большевизму і москвофільства під омофором варшавського митр. Діонізія та наступови польського латинства, яке вже так роззухвалилося, що нам гр. кат. церкви відбирає, як пр. в Михайлівці.

Маємо надію, що це колись таки станеться.

Волинь.

(Значіння світової війни в життю Волині).

Волинь до війни нагадувала стоячий ставочок, в якому живуть, плодяться і рахкають жаби. Турбот у кожного було стільки — щоб хліб зібрати, балачок стільки — що про домашні та сусідські справи, а мрій стільки — щоб в компанії чарку випити. В розумінню тодішних людей — їм було добре. Ще й тепер старші є тої думки, і коли їх тягне щось на схід, то якраз оте минуле, що, як їм здається, — було „добре“ за царя. Вимоги людей були дуже малі. Зовсім вистарчало, якщо они були ситі, одягнені і мали дах над головою.

Тодішна влада теж була задоволена зі своїх підвладних. Затроювала їй спокій лише хахлацька мова, від якої не можна було ніяк відучити хахлів, але успокоювали владу салдати, які скоро нахапувались „господарської“ мови і були добрими служаками. Ніхто теж не протестував проти русскої школи, яка робила свою роботу на спілку з „Союзом Русского Народа“, що хахлацькій мові вщеплювали дух єдности великого русского народа. Праця не йшла на марне: Хахли говорили собі „хахлаччиною“, а рахували себе „русскими“. Ще й сьогодня частенько зустріти можна на Волині таких „русских“, а московської мови уживають „по привичці“ навіть сьогодняшні українські інтеліґенти.

Війна — це був для волинської землі час небуття. Тоді розпостерли над Волинню своє павування — смерть і страх. Величезні маси народу перемінилися з „русских“ в „бєжанцев“, а ті, що остали по своїх селищах — жили тільки від раня до вечера і від вечера до раня.

В той власне час у житті тих, що прибрали нову незнану досі назву „бєжанцев“ і тих, що перед ґранатами ховались по льохах своїх спалених селищ — творився перелім. Все нові люди проходили перед очима, — чужі, богато їх. Все нові чути було мови, незрозумілі, ріжнородні. А понад тим усім — страшна сила, про яку нашим жабам в ставку й не снилося: сила бога війни. Скоростріли, бомби, гармати, чудернацькі вози, автомобілі, літаки то що. Все це перевертало в голові і часто цікавість приходила на місце страху. Поволи не ставало стоячого ставка. Могутність того, що заповняло всі закутини волинської землі, всі згиби оспалого людського мозґу — раз на завсігди засипала стоячий ставок, а на тім місци лишилося порожну площу під нову якусь невідому будову. Серед страхіть, в муках і терпіннях — родилися на волинській землі підстави нового життя.

Біженці мандрували знова далекими дорогами туди, звідки плила була до них перед війною „благодать русского моря“. Тисячі верств оставляли вони за собою і нігде не находили того, що мало бути їхнім „єдіним русским морем“. Скрізь були вони лиш хахлами, чужими, „бєжанцамі“. Скрізь на сході бачили вони свою вищість і разом з цим погорду великих русских до малих русских. І хоч тоді не розуміли ще тої переміни, що в них творилася — чули, що вони чужі, що вони не з цього дерева ягоди.

Війна скінчилася. Бурею пронеслась понад Волинню — революція. Якимось далеким відгомоном промайнула своя незрозуміла Держава. Чудовищем були для Волині змагання України, Польщі і большевиків. Скінчилося все це — Риґою і столицею для Волині — Варшавою.

Хто остав в живих, повернув на свої згарища, але вже ставка волинського ніхто не застав. Не стало теж — русского моря. Була лиш завалена румовищем площа, яку треба було прочищувати й будувати на ній нове життя. Поволи відбудувалися люди, понаходили в бурянах свої селища, з землі залізо повибирали, що війна була оставила, позасипували рови, землю зрівнали, засіяли, урожай зібрали, наситились, оділись, чарку випили... І всього було мало! Щось в душі бунтувалося, чогось прагнуло, домагалося, спокою думці не давало...

Від цього часу та до наших днів — була Волинь, як море, в негоду. Хвилі збивались високо і з шумом розбивались о береги, падали і ботато жертв ховали на дні стихійного руху. Богато жертв — за те, що в душі без мови бунтувалась. Війна дала ґрунт для будівлі — та не научила, що і як будувати.

Вже 10 літ зносить Волинь матеріял під нову будівлю, під нове життя, серед погоди й негоди, тиші та бурунів, росту й нидіння, гниття та розквіту.

За 10 літ зайшла Волинь далеко. Тяжко збагнути навіть цю велику дорогу.

Скільки бачилось народу, а все інші й чужі. Скільки зміралось землі ногами, а скрізь ми чужі. Хтож ми? — Оце було перше питання, яке не давало спокою жителям післявоєнної Волині. Сьогодня це питання розвязане. Бувші „русскі“ вже знають і відчувають, що вони Українці.

Скільки бачилось людей, народів, а всі вони кождий для себе — свої: німецькі, русскі, польські. А чиїж—ми? — І це було друге питання, яке не давало спокою новонародженим членам української Нації. Сьогодня і це питання розвязане.

Ці два відкриття довели льоґічно до третього питання: Чому ми не маємо тих самих прав, що й інші, чому ми не рівні іншим. Зачалось шукання відповіди на ці питанчя. Шукання горячкове, всею силою накопиченої енерґії прибудженої стихії, при усьому молодечому темпераменті. Внутрішні умовини, серед яких йде шукання — криють в собі силу можливостей і небезпек, завдяки власне молодечому вікові Волині. Трафляються наглі перескоки з одної настроєвої крайности в другу. Такі речі питомі кожному молодечому вікові і треба бути справедливим: Молода Волинь, завдяки власне своїй молодости, бігла так швидко по шляхові внутрішнього визволення, від примітивного, майже біольоґічного стану до вищих ступнів та форм національної збірноти, що ці упадки по дорозі, що їх досі довелось пережити молодій Волині — є більш чим оправдані.

Не можна вже сьогодня сумніватись в те, чим це шукання відповіди скінчиться. Це третє питання — буде розвязане по думці волевого закону Нації, що хоче і мусить жити повним життям. — *Ес-ес.*

● ●

Чому не дійшло до большевицько-китайської війни.?

До неї не дійшло не тому, що обидві сторони були дуже миролюбиві і не хотіли війни, але тому, що передовсім большевики дуже бояться тепер всякої війни. Чому? Ми вже писали про господарку большевицьку і читачі наші вже знають, що при такій господарці не можна пуститись на війну навіть півпічну; ми писали теж про банкроцтво і обезсилення московсько-большевицької ідеї. Тим разом писати-мем про найважніщий чинник на якому стоїть всяка держава — про армію, про військо большевицьке.

Справа ця дуже важна, бо власне страх большевиків перед власною армією, відмовив їх пускатися на війну з Китаєм. Мобілізація армії до війни, означає віддання оружжя в руки широких мас селянських. Які настрої панують серед цеї маси селянської у відношенню до большевиків ми вже писали, а ось тепер надходять відомости, що потверджують наші слова. Відомости ці кажуть, що в богатьох місцевостях большевики зарядили частинну мобілізацію територіяльної армії і заразже на другий день розпустили мобілізованих та повідбирали їм зброю, бо як кажуть донесення, в територіяльній армії панують протибольшевицькі настрої.

Що це таке територіяльна армія? Большевицька армія складається з двох ріжно орґанізованих військових одиниць, можна сказати, з двох армій. Одна армія — реґулярна, з $1^1/_2$ — 2 річною службою військовою, друга армія — територіяльна. В склад реґулярної армії входять передовсім — кіннота, важка артилєрія, всі відділи технічні та 20 процент піхоти і легкої артилєрії. До армії територіяльної належить 80 процент всеї піхоти і стількиж легкої, польової артилєрії. Кождий вояк приділений до армії територіяльної (тзв. терармії) служить в першому році—три місяці, в другому — два, в третьому, четвертому і пятому році — по одному місяцеві, разом 8 місяців. Очевидна річ, що той 8-ми місячний речинець за короткий на те, аби вишколити порядно вояка, навіть піхотинця. А, що піхота все була і залишиться підставою кождої армії, а польова артилєрія грає все, одну з найважніщих роль підчас війни — то при такому стані вартість всеї армії не може бути велика. Але нам не о вартість боєву тут розходиться, нам важне — яка є моральна сила большевицьких армій.

До армії реґулярної, себто до кінноти, важкої артилєрії та відділів технічних, беруть большевики переконаних большевиків-комуністів; ця частина армії це та сила, на яку большевики можуть сяк, так рахувати. Натомість — територіяльна армія, що має на випадок війни бути резервою і підпомагати армію реґулярну, складається майже в цілости зі селянства, себто з елєментів неприхильно, а то й крайно ворожо настроєних до большевицької влади. На територіяльну армію не можуть большевики в ніякий спосіб рахувати; навпаки они бояться її навіть мобілізувати, бо діставши в свої руки зброю моглаб вона легко обернути цю зброю проти остої большевиків — армії реґулярної. Можна навіть сказати, що большевики так довго можуть триматися при владі, доки не будуть примушені віддати зброї „своїй“ змобілізованій територіяльній армії. Коли тепер може кілька соток тисяч чекістів і реґулярної армії тримати під терором безборонне і без зброї— населення, то справа значно змінилась би, колиб широкі круги мобілізованого населення дістали в руки зброю.

Це власне й є причина „миролюбивости“ большевиків, це є теж відповідь на те, чому большевики дозволяють собі Китайцям тесати на голові кілки і чому не дійшло до большевицько-китайської війни.

● ● ●

Кличуть нас!

Сконфісковано!

Сконфісковано!

Дописи.

Канада. (Спостереження еміґранта з дороги до Канади). — В одному з чисел Вашого часопису я вичитав відозву п. Кузика з Едмонтану проти Сіпіера. Редакція просила від себе канад. Укр. о блищі дані. Тому, що мені розмірно недавно довелося переїзджати з Европи Сіпіером і тут мав я нагоду приглядатися цій компанії, бажаю подати мої спостереження до відома укр. загалу. Перше, що кидається в очі еміґрантові — це брак укр. обслуги в портах, станицях, бюрах, кораблях і залізницях Сіпіера — відносно до числа укр. еміґрантів, котрі з гори платять всі кошти переїзду грубими сотками тисяч долярів, бо їдуть їх тисячі. За це скрізь, де треба переводчиків, найдете жидів, що мають обслугувати укр. подорожних, а обслуга не виглядає так, як це я бачив власними очима в Анґлії (Eastli) де ми пересідали автобусом до Louthamptou. Ми бачили між іншим таке: урядник-жид вдарив в груди одну жінку, що їхала II. клясою і вирвав її з рук маленьку валізочку, кинув у віз, а її лишив поза автобусом. Та тут йому не повелося, бо раз жінка була інтеліґентна, а друге всі свої папері (документи) і плинні гроші мала саме в цій валізочці. Счинила крик, загрозила поліцією і жид, як непишний валізочку віддав але вже в Louthamptou, в бараках, куди всі еміґранти мусять перебути 2 або 3 дневу кварантанну. Замітне при тім, що ті ославлені анґлійські „gentlemen-и“ стояли тоді на стації в Істлі і підсміхалися, якби бачили своєрідний спорт над „Ґалішаном“. Подібну подію довелося мені потім пережити на сіпіерськім кораблі Montrose, коли кельнер (такий собі звичайний сіпіерський „waites“) гепнув (пишу так, бо іншого вислову на це брак) тарелем пісних звичайних бараболь на стіл між наші люди, де сиділи також діти, — аж всі оніміли з такої шармантерії. А зробив це тому, бо наші люди незвичні їсти анґ. страви, до того ще на морі, де кожного мучила прикра морська хороба,—просили для себе і своїх дітей троха пісних бараболь, як можливих до їди. Один був добрий чоловік і приніс. Побачив се другий, хопив за таріль і гепнув з цілої сили між тарелі, аж всьо розлетілося на дрібні кусники. На це наведу свідків, коли буде треба. І тоді також „gentlemen-и“ стояли і дивилися і нічого не бачили. Аж коли я зробив жалобу і енерґійно зажадав від начальства корабля перепросин — доперва Анґлійці скрутилися: цей панок, побілілий, просив усіх о прощення. Це ділося в їдальні третої кляси. Нашим людям приділено найгірші кабіни і давали найгірший харч і обслугу. Нераз мати просила для дитини яйце або сухого хліба (biscuit) — не було. Але для інших подорожних 3. кляси було. — Подібно є в Канаді на залізницях Сіпіеру. Конечна є обслуга, бодай одного мущини і одної жінки в Квібеку, Монтреалі та інших більших містах. Прийдуть наші люди, по анґлійськи не знають, навіть не довідаються, коли і де поїзд відходить. В поїзді висисає вас знова жидівська пявка у виді маркетана, котрий продавав нам хліб по 30. центів — тоді, коли він коштує 9. центів. Купувати мусите, бо хочеться їсти. З вас друть — не розмовитеся, хіба зі жидом-крамарем. Наших нема. Цілим щастям для наших людей, що висідають в Квебеку, де є католицька місія. В ній обслуговує сестра-Українка, дуже ввічлива і добра жінка, котру прямо розхопують наші люди і священник Бельґієць о. Сахдяати, що говорить досить добре по укр. Вони вам ще порадять, поможуть і успокоять. Тому треба нам укр. катол. священника в Данціґу, в Louthamptou (Анґлія) і Омевес (Канада). Дальше: укр. катол. урядовців, бодай одного в бюрі еміґр. у Варшаві, Weiherowo, Danzig-у, Louthamptou і Омевес. Цього повинно громадно жадати все укр. свідоме, зорґанізоване громадянство. Компанії заробляють від нас грубі тисячі — хай приймають також укр. урядників. На жаль, під цим оглядом є дуже богато до балакання. Наших урядників у Сіпіеру є дуже мало. Потрібно також кельнерів на кораблях, а на кождому повинно бути бодай 5. укр. — на тих лініях, котрими їдуть наші. Наші не знають, як спитати о харч — як називаються, і терплять на тім, бо нема своїх кельнерів. Жиди мають свої окремішні столові, кухні і обслугу — мимо того, що їх їде відносно о много менше від нас. А нам кидають пісними бараболями у стіл і бють в груди. Вислід: пора покінчити зі сварками! Хто свариться за пусті проґрами партії, того викинути поза межі укр. народу — так, як роблять зі скаженим псом. Хай там здихає у своїй партійній встеклині. — Анґлійці є шовіністами першої води і Полякам куди далеко до них. Анґлійці респектують тільки орґанізовану масу, бо це сила. Тому ми маємо у них дуже малий респект. Щоби однак наші безробітні дістали працю, (і це добре платну), жадати треба, в імя всіх наших культурних, освітних і церковної орґанізацій—наставлення наших людей на всіх цих бюрах, кораблях, залізницях і портах, куди їдуть наші. А як ні — загрозити бойкотом. Вони дуже красно це зрозуміють і жадних переконань ані історичних ані правних не треба. Business — справа скінчена. Є він для них за наші гроші — може бути і для нас! Але треба орґанізації, єдности, згоди!

Острів, пов. Ярослав. Село наше є досить велике, бо числить около 300 нумерів. Українців є заледви четверта частина, але маємо ми свою церков, склеп церковний, заснований рік тому, чит. „Просвіти“, засновану 1926 р. і фабрику дахівок. Життя культурне і економічне досить добре розвивається, бож приходить до нас 19 українських ґазет. Ми задумали заложити тов. „Сільський Господар“ і вже написали по статути. Однак знайшлися і такі в селі, котрі не є задоволені з цього, що нарід починає більше читати і не дається скоро використувати, бо гроші з чит., з фабрики чи зі склепу — не можуть іти одиницям в руки. Є в нас люди, які з початку працювали в читальні, вчили представлення, скликували засідання читальні, обговорювали справи, як дальше мається працювати, але коли не все ділялось по їх волі, то нетільки, що цілком не працюють, не прийдуть на місцеве представлення, але стараються всіми силами, зі своїми прихвостнями — знищити, збурити весь наш доріборк. Взагалі накидуються на всі установи, кажучи, як Українці не поможуть мені, то Поляки підуть за мною, бо я маю у них великі плечі.

З Польщі і про Польщу.

Польський уряд розпочав тепер боротьбу з польськими соціялістами. Знаючи, що їх діячі опираються на касах хорих, які майже всі є в соціялістичних руках — польський уряд поклав руку на каси хорих і розвязав союз кас хорих. Це дуже обурило соціялістів і вони стали з урядом боротись так, що висунули до боротьби сенатора Лімановського. Цей пан має велику повагу серед Поляків, бо був він завзятим революціонером і боровся колись з царською владою. Але нині він 94-літний старець. От і цей Лімановський за намовою соціялістів написав лист до президента держави Мосціцького. Коли цей лист появився в ґазеті „Роботнік“, зістав сконфіскований. Соціялісти наробили крику в своїх ґазетах, що сконфісковано лист великого чоловіка, який ціле життя терпів за волю Польщі і за неї боровся. Ґазети пілсудчиків відповіли соціялістам, що то соціялістичні провідники уложили лист Лімановському, бо взагалі спосіб писання цего листу (стиль) не нагадує писань Лімановського Цей спір тріває ще до нині. Є він спором з Пілсудським, але соціялісти не можуть виступити проти Пілсудського, бо він колись був їх провідником, а тепер має найвищу владу в руках. Тому соціялісти виступають проти тих, котрі в порозумінню з Пілсудським працюють. — Ще одна справа в останних часах наробила шуму в польських ґазетах. До Франції вибрались польські студенти політехніки на прогульку. А що Франція є союзницею Польщі, тож польські студенти поводились як в себе дома. На залізниці з гуком і криком заняли якийсь переділ, який був вже обсаджений і через те прийшло до спору між студентами а кондукторами. Спір перемінився в бійку і студенти побили кондуктора. Цей покликав поліцію, але і між студентами а поліцією прийшло до бійки. Поліція була сильніща і таки добре поклепала студентів, і деяких замкнула. Це викликало рейвах в польських ґазетах, так що польський амбасадор в Парижі вмішався в справу і на його просьбу випустили студентів з арешту, але все таки вони будуть мусіли відповідати перед судом. З цеї нагоди пишуть польські ґазети, що Французи зовсім не уважають на те, що Поляки є їх союзниками і дуже кепсько обходяться з Поляками в Франції. Може це і правда.

Що чувати в світі?

Конференція в Газі.

Ми писали вже в попередному числі, що на цій конференції дійде до гострих суперечок поміж недавними союзниками, Анґлією а Францією. Так воно і сталося. Зараз першого дня нарад цеї конференції, виступив речник анґлійської сторони і спротивився приняттю т. зв. пляну Юнґа в такому виді як пропонується, бо, по словам анґлійського речника, плян цей не є згідний з інтересами Анґлії і Анґлія чулаби себе приняттям такого пляну, пошкодована. З другої сторони Франція, яку підтримує Італія, є за приняттям в цілости і в пропонованій формі, пляну Юнґа. Речник анґлійської сторони мав навіть заявити представникам ґазет, що від свойого неприхильного становища відносно пляну Юнґа не відступить і буде домагатись від Конференції приняття бажаних Анґлією постанов. А саме:

1) Збільшення для Анґлії пайки при сплачуванню Німеччиною воєнних відшкодовань, 2) Збільшення цих пайок в користь Анґлії не має відбуватись коштом Німеччини, але повинно йти на рахунок зменшення цих пайок передовсім для Франції та Італії. 3) Всякі сплати довгів і грошевих зобовязань повинні йти не в натурі (товарах тощо), як це передбачує плян Юнґа, але в готівці. 4) Льондон має бути визначений на осідок банку репараційного. Очевидно, що це не подобається передовсім Французам і це ще більше загострює спір. З цього спору буде намагатись скористати Німеччина, бо цей спір це вода на її млин. Може бути, що Німеччина воліла би платити більше Анґлії ніж Франції, можливо навіть, що Німеччина умовилася наперід з Анґлією, що вона готова платити її ту частку, що досі вона платила Франції за те, що Анґлія допоможе Німеччині в справі звороту занятих областей Надренщини. В цій справі надії Німеччини мають за собою богато даних, бо ось при виборі двох головних комісій Конференції, вибрано головою політичної комісії анґлійського міністра закордонних справ Гендерзона. Цього самого Гендерзона, що недавно заявив в імени Анґлії, що він буде стреміти до якнайшвидшого звільнення Надренщини і звороту її Німеччині. Коли додамо, що майже всі малі держави мають свої застереження відносно пляну Юнґа, то конференція в Газі готова замість, усунути істнуючі тертя в повоєнному світі, а головно в Европі — причинитись до ще більшого накопичення ріжниць і непорозумінь.

ДАЛЕКИЙ ОСТАП.

Останний сиґнал.

Життя старого Степана кільканайцять літ вертілося на маленькім двокільометровім просторі: між будкою 235 а будкою 236, що при залізничому шляхови і не було сили, якаби висадила його хоч на хвилину звідси, враховуючи навіть війну, смерть жінки і катастрофу з сином.

Спокійно, рівно, як оті дроти на телеґрафічних стовпах, тягнувся день за днем. Бурі, погода, сонце — це все було лиш тлом для Степанової сильвети, що як надійшла приписана година, в старій мидалі та шапці попри шлях — попри шлях?

І на кождий деціметер кине вічми і на кожду шпару між рейками оком.

А з далека — з цього із того боку поїзди:

Шу — шу — шу...

І кождого Степан витав, стоючи на позір. І кождого знав.

Оце їде поспішний. Засапаний, але бадьорий, випне груди на шлях — гей! аж дзвонять рейки, підскакує Степанова будка, повітря зойкає...

А тяґаровий сапить втомлений і засобою ваґонів а ваґонів. Крок за кроком воліче тягар — шах — шах — шах!

А особові підсвистуючи, легко — це такі веселі хлопці.

А Степан кождого витає, кождому кланяється головою.

А потім в будку, за ручку — цок — там далеко семафор підскакує в гору, мов попід рукав перепускає: Гайда!

Цок! — і рукав опускається і нікого через шлях не пустить.

Часами у вечір світив Степан, отвирав вікно і тоді в хату вечір силоміць впихав сніп пахощів, що десь його на полях, на лугах і в лісі навязав.

І Степанові тоді думки інакші.

О! Він розумів кождий звук.

Иноді — знає — машина — о! машина дуже сильна. Вона тільки:

Часи — часи — часи — фіть!

І Степанові ясно, що машина свище на дні, на місяці, на роки, бо вона вічна. Що їй люди, села. Що їй життя.

— Час — час — час — був-був.

І тоді Степан знає.

Був час. — Еге, був.

І так, гейби в спинені филі, поринає з головою у спогади і пє каламутну филю, аж дуситься...

І як з жінкою молодою сюди приїхав, і як синок підростав. І як біля хати в коня син бігав поміж квітки, поміж дерева.

Еге, був час! Був...

І як жінку поховав і як син вліз під колеса і як довго-довго червоніли камінці...

А перед тим, як син жив — то ще машина вечерами розуміла Степана і як він сина вечером гладив по головці то машина:

Чети — чети!... Чети!...

Одначе те все проминуло — пролетіло — як поїзди в цей і той бік і тільки будка і Степан ті самі.

Ба вже й Степан не той. Щось під серцем залягло від тої крівавої плями, що була на шинах і таки підмивало серце. То возьме, як беріг, підмулить і Степан. чує — кусочок серця обірветься, хтось в ту гірку топіль і під пливе під горло — а в тілі од того нема сили.

І так кусочок за кусочком — що раз менше серця і що раз менше сил. Ще перше одною рукою семафор наставив, а тепер двома опускає в діл.

Казали йти до лікаря — лікар сказав на пенсію. Але Степан не хотів.

Був день у місті — то мало не сказився — так тужно за кучерявим димом та за гінкими машинами.

І випросив, щоб оставили.

Бо щоб він робив? Ту цілий день робота. Семафор в гору! Семафор в долину! До кождого поїзду — рип! — виходи. І кождому паровозі — добрийдень — і добраніч.

І попри рейки — попри рейки.

То дурниця, що серця що раз менше. То машини зїли. Бо їх таке право.

І як у вечір в пятницю сів при вікні — то знов крізь нього серпень цілу стирту запаху хотів всадити.

І за вікном зробилося ясно — не вечір — а таки справжний день — і Степан бачив, як за вікном син, Івасько — на патик хусточку привязав і вимахував до поїзду.

І Степан скочив до вікна і син зник — і знов був вечір...

А через дві шини тягнулася червона, руда пляма крови і чув Степан, кусочок серця знов хлюп.

Але так боляче — мов останний це кусочок. А серце, сила — а як серця нема — то й сили нема — і Степан сунувся від вікна не на столець — а на долівку...

І перед очі колеса такі, як в ваґоні в одно за другим, зелені, сині, сорокаті...

Жить... жжжить... жжить!...

Але Степан ще не вмер. Степан знав, що це ці всі колеса проходять, що він їх здоровив. Всі прибігли подивитися, як у Степана останний кусочок серця десь в гірку глибінь впав і втопився...

Степан махнув рукою і колеса відсунулися на бік і вікно було одчинене — а на небі клався червоний килим заходу — як та пляма через рейки...

Серця вже не було — Степан знав, що тепер має прийти. В кождій машині є серце і як його не стане — то машина стає і її на бічний тор — бо нова поїде...

Але таке саме з ним не буде...

Він стане — а поїзди далі летітимуть в ліво і в право і самафори будуть махати руками, як нічо не було...

І не він буде підносив підойму і показував їм: їхати, чи стояти...

Хто? Як нікого нема?

Вони полетять один за другим, один наперед другого...

Ні! — так не можна...

Степанови знов колеса перед очі але він докладно знає:

— Ні, не можна!...

Не можна, бо нате він тут — щоб так не було. Бо ваґони — залізо — а він людина, що залізом кермує...

І оттак, як оті, що поперед очі — ніколи не можна — щоб залізні...

Він двигнувся — але нема серця — нема сили. І він чує, як здалека:

Чеси — часи — часи...

Він душею вискакує до семафору — отворений! Він його не годен затримати, він другого не годен затримати — він третього не годен...

— Мусить! мусить!...

Бо він не машина! Він кермує — а вони готові летіти-летіти... І як його відсунуть на тор з боку — то вони один на другого...

Часи, часи, часи...

То дарма, що без серця — то дарма...

І Степан підноситься, (а за вікном вечір) і Степан крок — але чує, до ручки вже не дійде — бо серця нема...

І Степан витягає руки і грудьми паде на руку: цок...

А там здалека колеса — колеса і часи — часи — часи і нагло: —

Ш — ш — ш...

Задержано!...

І до хати прийдуть і тоді щойно його на бічний тор, як знатимуть, що він до останку, як людина. Що без серця — а ще своє зробив...

І колеса поїдуть, поїдуть — а хтось інший підноситиме ручку цок!...

А він, як поїзд, поїде в безмеже, зникне попід дужою, новою рукою наставлений семафор в тій свідомости, що до останку — що без серця — а ще сиґнал дав — сам, щоб його взяли і дали іншого...

1. 7. 1929.

Як розводити ягідні кущі.

Ягідні кущі починають родити скорше від ягодового дерева, а тому й дохід з них можна мати швидше. Кущі такі дають великий урожай вже на третій рік, а иноді й раніш. Щоб розвести ягідні кущі для них не треба такого великого місця, як для плодового садка.

Кущі не є вередливі на ґрунт. Продукти, перерібки кущових ягід, часом мають більший попит на ринку, ніж продукти садівництва.

Садити кущі краще на відкритому місци, а не в затінку, по садках. Однак таке садження вимагає великої уваги: землю треба доглядати, бо вона швидко заростає травою та бурянами, а це обезсилює ґрунт.

Звичайно, бували і будуть сухі роки. Тоді треба не тільки розпущувати землю, а й прикривати її біля кождого куща перепрілим гноєм, торфом або соломою. З часом це перемішиться з землею і дуже хоронить від посухи нижчу верству ґрунту. Змішуючись з землею (при сапанні), гній зберігає випаровування вогкости з нижчих верств ґрунту.

До того всього гній, торф або солома дуже довго перепрівають у верхніх верствах, а це дає змогу переходити повітрю до коріння.

Словом, відкрита місцевість найкраще підходить для всіх ягідних кущів. Ґрунт нагрівається сонячним промінням і держить тепло досить довго. Теплий ґрунт ловить більше проміння, а тому й нагрівається швидше й глибше. Білі піски та ясножовті глини нагріваються менше. Коли весна настає зразу і повітря нагрівається швидко, а ґрунт ще холодний, то рослина від цього хворіє: корінь у неї ще слабий і не може дістати стільки вогкости, скільки випаровує листя.

Вибираючи місце під ягідні кущі, треба знати підґрунтя, бо воно ріжно впливає на верхню верству. У нас бувають такі землі:

Чорноземля — темна і рудувата, коли в ній менше перегною, піску та глини. Такий ґрунт легко обробити; він має шпари і богато перегною та мінеральних солей. Це ґрунт — родючий.

Солонці. Так звуться чорноземлі, в яких богато соли. Ягідні кущі на солонцях ростуть погано і в посуху не розвиваються, а листя скоро жовкне. Такий ґрунт можна поліпшити угноєнням та розкиданням вапна 3—5 мерт. на морґ.

Піскуваті. Ці ґрунти також надаються для ягідних кущів, але такі, на яких є подостатком ґрунтової вогкости.

Глеюваті ґрунти і так звані „суглинки“ довго затримують воду. Через це вони холодні і рослина опізнюється в свойму рості. Коли такий ґрунт не обробити, як слід, в сухе літо, то він так з твердне, що не дасть корінню пройти глибше до вогкости. Обробляти такий ґрунт обовязково треба в осени, або й ранше. На провесні така земля добре розпушується боронуванням або граблями.

Вапнисті. В такому ґрунті є богато крейди. Це сухий, малородючий ґрунт, непридатний для ягідних кущів. Коли ґрунт — чорноземля,

Большевицько-китайські переговори не клеяться. Тяжко є порозумітися сторонам, які тільки й думають про те, якби то виторгувати для себе такі позиції, з яких би в дальшому чи блищому майбутньому можна було вигідно вести воєнні операції одній стороні проти другої. Большевики хотять, щоби Китайці згодились привернути такий стан в Манджурії який істнував до часу останного непорозуміння поміж большевиками і Китаєм, себто, щоби большевики могли почуватись в Манджурії та на східно-китайській залізниці як у себе в Москві. На це не погоджуються Китайці і не відступають від своїх домагань, про які ми вже писали в попередніх числах. Надійшли відомости, що делеґати Китаю і большевиків які зїхались були для переговорів, до нічого недобалакавшись розїхались — кожда в свою сторону. На східно-китайській залізниці здержаний на дальше всякий рух особових та тягарових потягів; ходять лише військові транспорти. Большевицькі ґазети доносять, що на східно-китайській залізниці ладяться потаємно Американці до захоплення її в свої руки. Доносячи про це, нападає дуже гостро вся преса на Американський уряд, що ніби удаючи приятеля большевиків в китайській справі, сам робив поза плечима большевиків заговір. З цього приводу відбулися великі наради в большевицькій Москві, на якій гарними і бундючними словами намагалися червоні ґенерали і політики закрити свою слабість.

Анґлійська політика рішилася в останніх часах на такі кроки, що кажуть про великий розум політичний Анґлійців, як пануючої нації. Справа йде про повернення Єгиптови повної самостійности політичної. Дехто уважає це повернення Єгиптови самостійности доказом слабости Анґлії. Нам здається, що нема підстави так думати. Як відомо Єгипет був до недавна одною з анґлійських кольоній. Ми писали вже в попередньому числі про балачки поміж Єгиптом та Анґлією, в яких Анґлія богато обіцювала Єгиптови. Тепер можемо подати до відома проєкт умови, що має стати поміж Анґлією та Єгиптом. Анґлія, між іншим пропонує Єгиптови таке: Війська анґлійські мають вийти з Єгипту зовсім, а лише біля Суезького каналу, Анґлія затримає для його охорони таку скількість війська, яку уряд анґлійський буде уважати конечним. Поміж Анґлією та Єгиптом буде заключений союз. На випадок, якби хтось третій зачіпив Анґлію або Єгипет, одні і другі будуть виступати разом і однозгідно. Єгипет вишле до Льондону свойого посла-амбасадора і такогож свойого амбасадора вишле Анґлія до Каїро (столиці Єгипту). Анґлійському амбасадорови в Каїро, надасть король Єгипту привілеї найвищого, з поміж усіх, ранґою дипльомати при королівському дворі. Дотеперішний уряд — анґлійського високого комісаря в Єгипті, буде скасований. Єгипет зголосить, що він приступає до Союза Народів, а Анґлія робити-ме заходи, щоби Союз Народів приняв Єгипет в свої члени. Всяку допомогу військову, а також інструкторів в армії зобовязаний Єгипет брати лише з Анґлії, лише з поміж анґлійських горожан. Рівнож потрібних урядників при управі краєм, буде Єгипет брати з поміж анґлійських горожан. Єгипет бере на себе, самостійно відповідальність за ненарушальність майна і життя чужоземців замешканих в Єгипті. Єгипетські ґазети радіючи пишуть, що такої користної для Єгипту умови ще ніхто досі йому не пропонував. Можливо, що й анґлійські Індії дочекаються іншого ніж досі відношення до них з боку Анґлії.

Чехи мають у своїй державі так богато національних меншоетей (Німців, Словаків, Мадярів, Українців), що число тих народів далеко перевисшає число Чехів. Так отже Чехи становлять меншість в державі супроти нечеських народів, але не уважаючи на те, панують Чехи над тими народами і безглядно їх чехізують. Тому ненависть нечеських народів до Чехів — велика і чи скорше чи пізніще — мусить вона довести до розвалу чеської держави. Найбільше завелись на Чехах, Словаки. Коли чеські політики, Массарик і Бенеш, предвиджували, що Австро-Угорщина розвалиться, поїхали в р. 1918 до Америки і тут з провідниками словацьких і угро-руських еміґрантів — заключили д. 30. травня 1918 р. умову в Пітсбурґу. Чехи казали їм, що Австро-Угорщина завалиться, та що вони побудують на австро-угорських землях чеську державу. Але, що Чехів є заледви 7 міліонів, тож нехай з ними злучаться Словаки і Закарпатські Українці, а буде їм добре в чеській державі, бо будуть самі собою управляти, себто дістануть автономію. Так отже прийшло до умови в Пітсбурґу. Але Чехи є народом самолюбним і, як показалось опісля,— віроломним, Бо, коли в жовтні 1918 р. Австрія вже хилилась до упадку і вже Чехи набрали певности, що прийде до утворення чеської держави, вони знайшли між Словаками людей продажних — і з ними заключили нову умову дня 30. жовтня 1918 р. в Турчанськім св. Мартині. В тій умові сказано, що Словаки лучаться з Чехами в одній державі, яка має називатись „Чехо-Словаччина", але тільки на 10 літ, а опісля сам словацький нарід має вирішити, в якім відношенню має жити з Чехами. Але коли Чехи утворили Чехословацьку державу, — відразу вхопили Словаків за чуб і стали їх чехізувати, а тих Словаків, що домагались автономії, уважали ворогами держави. На чолі Словаків став священник о. Глинка і повів остру боротьбу з Чехами за автономію. Його помічником в тій боротьбі був проф. університету Др Тука. Але Чехи не хотіли дати автономії Словакам. Тому, коли минуло 10 літ, Др Тука написав статтю в ґазеті „Словак", в якій домагався, щоб Чехи виконали умову з д. 30. жовтня 1918 р. т. є. щоб словацький нарід по 10 літах сам вирішив, чи бажає далі жити з Чехами без прав і без автономії. Це зробити треба конче, бо угода з 30. жовтня була заключена тільки на 10 літ, отже від тепер брак правної підстави для приналежности Словаків до чеської держави. Чехам таке домагання було не на руку і вони постановили знищити Дра Туку, тим більше, що це є учений правник. От і Чехи окружили його всякими провокаторами і врешті довели до того, що Дра Туку арештовано і виточено процес за державну зраду. Саме ведеться цей процес в Братиславі. Але о. Глинка, за котрим стоїть 23 послів словацьких—заявив, що цей процес не є процесом Дра Туки, але цілого словацького народу, і коли Др Тука є зрадником, то таким самим зрадником є і сам о. Глинка і цілий словацький нарід, котрий домагається і домагається автономії, яку Чехи їм в угоді прирекли. Так отже провал між Чехами і Словаками з дня на день поглублюється.—Таку саму політику ведуть Чехи і на Закарпатській Україні. І тут договором в Пітсбурґу прирекли Чехи автономію Закарпатській Україні, але тепер її не дають і край чехізують.

В Румунії — заноситься на новий заговір проти теперішнього уряду. Хоч головного організатора арештувала вже влада, але цим не переконала загалу румунського, що вже буде спокій. Навпаки, скрізь в Румунії говорять, що треба сподіватись пового заговору проти теперішнього уряду, в користь князя Карла.—Недавно вибухнув штрайк углекопів в углевім басейні Люпені. Штрайкуючі робітники заняли електрівню і не хотіли її опорожнити. Здержана праця електрівні — загрожувала тим робітникам, що находилися в копальнях, втратою життя. Прийшло військо і при викидуванню штрайкуючих робітників з електрівні—прийшло до кривавої сутички, в якій 19 робітників зістало убитих. Ця подія набрала, з огляду на внутрішні спори поміж румунськими партіями—політичного характеру. Одні других роблять моральними виновниками цеї кровавої події, і всі посварені — використовують її в боротьбі проти себе, на свій лад.

З техніки і природи.

„В Берлінській ґазеті „Ді Вохе" появилися сенсаційні справоздання про сучасні винаходи, головно для вжитку війни. Іменно два німецькі спеціялісти радіотехніки, Коппельмаєр і Геніґер уліпшили застосовання коротких радіових филь в їх ділані на віддаль на металеві предмети. Досі відомо було, що винахід цей міг знищити маґнети перелітаючих аероплянів і в той спосіб скидати їх в діл без помочи гарматних куль. Але скоро виявилися і хиби цього винаходу. Малі радіові стації могли ділати тільки на відносно незначні віддалі. Тепер на підставі винаходу тих двох німців, коли радіова стація зачне висилати т. зв. „ультракороткі филі Герца", то вони потрафлять на своїй дорозі, куди їх посилає рука і думка техніка розгрівати і нищити усі металеві приряди і апарати так, що вони стоплюються. Як твердять ті інжініри. то збудовані на їх засаді апарати о незвичайній силі моглиби ростопити на віддаль кількасот метрів — сталеву плиту. Колиб їм вдалося довести силу коротких филь до кількохсот кільоватів, то моглиби при їх помочі розтоплювати на віддаль цілі залізні мости, зможуть скидати аероплянн з висоти 5000 метрів та унешкідливити всю ворожу артилерію. Цікава річ, що ті короткі филі шкодять лише металям, а не людям та рослинам.

Переписка Редакції: *Народна Торговля — Стрий.* Просимо повідомити навіщо прислані 500 зол.

Новинки.

СВІТОВА ІНТЕРВЕНЦІЯ В СПРАВІ УБІЙСТВ СВЯЩЕННИКІВ В БОЛЬШЕВІЇ. — Французька преса богато пише про присуди смерти на священників в большевії. Правдоподібно наступить зазив цілого світа проти убійст священників в большевії, і цей зазив підпишуть мабуть і правительства всіх держав.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНЦЯ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ШКОЛІ. Тому 2 роки приїхав до Америки з Берліна 11-літний хлопець, Ігор Левицький, син Д-ра Володимира Левицького. В Берліні він не ходив до жадної школи, тільки дома учився і читав книжки. Крім української і німецької мови, навчився потрохи й російської, французької та анґлійської. В Америці пішов у Скрентон до публичної школи і за рік покінчив дві останні кляси з найкращим успіхом в цілій школі. На другий рік пішов Ігор Левицький до гай скул (середної школи) Ґреца в Філядельфії. І тут покінчив перший рік гай свул з відзначенням, а при закінченню шкільного року студентська рада іменувала його редактором свойого журналу-ґазети, яку видається для студентів цілої гай скул. Зазначимо рівнож, що офіціяльним ілюстратором тої ґазети є другий Українець, І. Росолович, котрий вже здобув кілька нагород за свої малюнки на конкурсах. (Америка).

І НА ЛИТВІ ЖИДІВСЬКИЙ ПОГРОМ. 1. і 2. серпня дійшло в теперішній столиці Литви — Ковні до сильних протижидівських виступів. Блище незнані люди, турбували на улицях всіх, хто подобав на жида. Є около 20 жидів сильно покалічених.

ПЕРША ЖІНКА БУРМІСТРОМ В ПОЛЬЩІ. В місті Ханцінах, келецького воєвідства — вибрано бурмістром жінку.

І В НІМЕЧЧИНІ НЕ ГЛАДЯТЬ ЖИДІВ ПО ГОЛОВІ. В Нюримберґії відбувся зїзд ґруп тзв. Гітлерівців на якому було 24 тисячі учасників. По зїзді пішли учасники походом через місто і коли переходили через дільницю, що її замешкують жиди — вибили шиби в жидівських домах і богато жидів потурбували. Поліція не могла супроти учасників нічо вдіти.

ДОМИ ЗІ СОЛОМИ. В знищених війною околицях Франції — стали будувати люди доми зі соломяними стінами. Сильно збиті (спрасовані) пласти соломи обрамовані дошками — мають бути дуже тревалим і відпорним на всякі зміни температури — матеріялом. Люди навіть дуже задоволені з таких хат тим більше, що вони дешевші і лекко їх вибудувати.

80-ПОВЕРХОВИЙ БУДИНОК — мають ставити в Ню-Йорку. Буде це найвищий будинок на світі, а будова кошувати буде 25 міліонів долярів.

АРАБИ НАПАДАЮТЬ НА ЖИДІВ — в Палестині. Тим разом напали Араби на шкільну дітвору, що вибралася на прогульку — обкидуючи їх камінням і горіючими куськами дерева. У одної дівчинки занявся одяг, а другу Араби пірвали і щойно по кількох днях удалося видістати її з поворотом з рук Арабів.

720 МІЛІОНІВ ЗОЛОТИХ ВІДШКОДОВАННЯ. Польща виповіла умову анґлійській лісовій фірмі, котра експльоатувала біловежську пущу. За предвчасне виповідження умови зажадала анґлійська фірма відшкодовання в висоті 17 міліонів фунтів штерлінґів 730 міліонів польських золотих), В разі відмови — анґлійські капіталісти здержать доплив чужих капіталів до Польщі.

а підґрунтя крейдане, то таку землю для ягідників треба обробляти не глибоко, щоб не було багато підґрунтової крейди біля коріння. До всього того слід землю угноїти, бо це затримує вогкість і поліпшує саму землю.

Мулисті. Такі землі лежать біля річних долин та на луках. Для садження ягідних кущів ці землі придатні, однак обовязково треба зробити грядки на 15—25 cm вище над рівнем ґрунту. По садженню мулистий ґрунт треба частіще розпушувати (5—6 разів на літо), щоб земля не присихала, і не шкарлупіла.

Малина — не дуже вередливий, ягідний кущ. Садити малину є краще вчасною весною, але кущі для садження слід приготовити в осени, прикопуючи в глибокі ями. Найліпше садити, один ряд від другого на 1·50—1·80 метр. а уже в рядах на 0·75 до 1 метра кущ від куща. Землю треба з орати плугом на 15—20 cm завглибшки. Краще є замість ям' копати рів широкий на 15—20 cm а глибокий на 26—35 cm. Ніяких угноєнь при садженню і нище коріння не треба.

Садити треба так, щоби верства землі, поверх коріння не була більша як на 5 cm. Землю білля куща можна легко притоптати. Кущ треба обчистити від сухих гилячок та непотрібного коріння. Обрізане коріння добре є вмочити в рідку глину. Гін треба в коротити на половину, а старе і сухе зрізати. Як вже посаджене треба вкрити землю врядках, перепрілим гноєм на 1 cm або 2 cm. Треба уважати, щоби земля поміж рядками була пухка, бо тоді она зможе не тільки затримати вогкість в ґрунті, але й браги її з воздуха.

Підчас весняної посухи, коли вилазять молоді парости є дуже добре покропити їх ранком водою; це робиться лише протягом першого місяця. Коли молоді паростки почнуть підростати, то обрізані до половини старі гони, можна зовсім зрізати. Це прискорить ріст молодняка. Коли молодих наростків буває богато, то краще лишити в кождому кущі 3—4 молоді гони, а решту знищити. Краще мати в кущі менше гонів, бо вони дадуть велику та гарну ягоду.

В зимі малини нічим не прикривається, а гонів до землі не згинається. Як що кущ має зайві пагінці (гони) то це не лише шкодить урожаєви, але кущ мерзне швидше від голоду. Після збору урожаю, треба вирізати всі гони, які родили ягоду, бо вони тепер кущеві не потрібні, і тільки даремно забирають єму сонце і корм.

Щоби доставити ягоди на ринок не подушеними, добре є зривати їх разом з хвостиками, та зложити їх в такій посуд, з якого не треба би їх перекладати аж до продажі.

Один морґ добре плеканого малинника, дає урожаю 28—35 сотнарів метричних. Пересаджувати малини треба що 5—6 років, бо після шестого року урожай стає все менший, а ягоди дрібніщі. Коли добре угноювати землю. то малину можна не пересаджувати десять і більше років. Коли пересадити разом всю плантацію, то на другій рік ягід майже не буде; повний урожай дасть малина щойно на третій рік. Добре є пересаджувати на 3 опади — кождого року по одній третині всего малинника. Тоді кождого року можна буде мати певну скількість родючих корчів. Ще лучше не пересаджувати малини, а замість цього придбати молодих кущів і засадити весь малинник молодняком, бо він дасть кращий урожай ніж старі кущі.

Щоб мати урожай ягід пізно в осени, роблять так: по відцвиттю, як вже завязалась ягода, треба обірвати одночасно все велике листя, лишаючи на вершку гону 3—5 листків. Маленького листя не треба обривати. Від такого обривання листя малина не гине, і за два до чотири тижні починає знов розвиватись. Кущ дає тоді урожай в другій половині вересня, або на початку жовтня. В посуху кущі з обірваним листям треба разів зо два на тиждень підливати. Обірвання листя затримує достигання ягоди але від цього ягода не тратить ні своєї форми, ні величини, ні смаку.

Найкраже розводити американські сорти малини (Марльборо, Турнер), що добре переносять наші зими, та не вередливі на ґрунт. Американські сорти родять пізніще, ніж звичайна малина.

Сорт Марльборо дуже родючий, ягоди великі і мясисті, а підчас варення не розварюються та можна їх легко перевозити.

В дощеве літо ягоди Мальборо не дуже смачні і без запаху, тому краще розводити їх в місцевостях де дощів буває мало.

Найліпше люблять розводити малину сорту „Кольосальна Шафера". Ягоди великі, темно-червоної (майже чорної) краски, дуже запашні й солодкі, але ніжні, а через те ані до варення, ані до перевозки не надаються.

Найкращий сорт є „Суперлянтів" — ягоди великі, темно червоні. Кущ сильний і родить не гірше від інших американських сортів.

Ожина — це дуже мало вередливий ягідний кущ, але культурні сорти ожини — треба охороняти від зимових морозів (сухим листям, бо гній не годиться). Садячи—треба вибирати місця високо положені. Кущі садиться в грядках. Ґрунт вони люблять не товстий, бо і накше гін і листя буде велике, а урожай ягід буде малий. Найкраща земля для ожин — це суглинок. На чорноземі треба додавати богато глини.

Ожина розростається сильніще ніж малина, а тому кущі її треба садити рідше ніж малинові. Обрізувати треба лише сухі галузки.

Порічки розводяться відкладнями, прутами та кущами. Садження прутами, лекше і порічки краще приймаються. Садити треба 25 — 32 цм. прути в пухку землю так, щоби на поверхні землі було не більше 2 — 3 очок. Посадивши, треба коло прута землю утоптати, бо інакше кинеться цвіль, що нищить пруття. Кождий прутик треба злегка прикрити перепрілим гноем, щоби зберегти вогкість. Червоні і білі порічки дають менше прутиків ніж чорні. Кущі порічок не обрізується при садженню, а тільки на весну. Садиться кущі на зораній або перекопаній на 15 — 20 цм. землі. — Кущ від куща па 1·50 — 1·80 метра.

Розводити порічки в саді поміж деревами не добре, бо там, де богато тіни — порічки не будуть родити.

Найкращі сорти червоних порічок — це вишневі, темно-червоні, та верзальські червоні з великими гронами ягід. Найкращі сорти чорних порічок — це „Банг-оп", „Чорна-Лі" і „Бальдвін".

Землю під кущами треба підпушувати 5—6 разів за літо (до серпня), бо тоді не треба буде ні в осени, ні тим більше на весну перекопувати її лопатою.

Ягоди червоних і білих порічок не надаються до далекої перевозки, зате ягоди чорні можуть відбувати далеку дорогу.

З червоних порічок можна робити добре і смачне вино та смаження в ріжному виді. З чорних порічок можна робити знамениті наливки.

Аґрест — найкраще розводити анґлійські сорти, з великими ягодами. Такі ягоди дуже цінні для компотів, смаження, маринатів та ін.

Садити кущі обовязково на відкритому місці, а не поміж деревами; тоді яголи будуть солодкі, з приємним смаком і достигати будуть рано.

Аґрест на землю не вередливий і добре родить, коли завчасу угноїться добре землю. Аґрест краще родить на тяжких глеюватих землях. На низинах можна садити аґрест тільки в таких місцях, де мало дошів. Кущ від куща садять приблизно на 1·50 метра, а між рядками на 2 метри.

Садити треба в осени і на весні.

Садять так: приготовану землю насипають на дно ями, горбками так, щоб поставлений, на цей горбок, кущ — був на такій височині, що і перед тим. З часом земля трохи осяде і тоді коло кущів будуть ямки, що задержувати будуть воду.

Велике значіння має угноєння, бо робить землю більш родючою.

Щоб мати добрий врожай і до того велику ягоду, треба кущі що року прорізати, а паростки в середині куща обрізати.

Вирізати зовсім можна ті галузки, яким більше чотирьох років. З молодих галузок викидають ті, що ростуть близько одна коло другої і в середину куща.

Взагалі лише ті кущі родять добре, що їх галузки можуть вільно розвиватися.

Коли хочемо лишити якісь кущі для розведення, то середніх паростків не вирізуємо. В місяці липні беремо їх як прути, або на слідуючу весну для розведення відкладнями.

Найбільш розводять аґрест кущем зі стовбурем на 10—20 cm.

Розводять аґрест і відкладнями від кущів звичайний способом. Землю коло кущів розпушують нахиляють до неї гінці і присипують землею, що повинна бути вогкою. Коли відкладні зробити в кінці червня то до осени вони вже пустять коріння, але молоду рослину не треба відділювати аж до слідуючої весни. Щоб мати богато відкладнів роблять так: розпушують довкола куща землю, тонкі галузки притягають до землі в поздовж і легко засипують землею. Тоді з усіх очок розвиваються гінці. В кінці літа галузку можна розрізати на частини, і тоді розсадити їх. Такі відкладки роблять на весні, коли обсохне земля. Розводити аґрест діленням старих кущів не радимо, бо сильних молодих рослин не буде, а замість одного старого куща — буде кілька таких старих. На жаль, у нас таким способом розводять аґрест. Викопавши кущ, його розділюють на частини так, щоб кожда мала корінь. Робити це є найліпше при кінци літа, щоб нові корінці могли вкорінитись.

З сортів аґресту найліпше розводити: „Ранній з Найвіду". Це найранніщий сорт, і дає велику, сочисту ягоду зелену і смачну.

Давно випробуваний є сорт „Авенаріус". Ягода кругла, шкірка темно-вишнева. Всі анґлійські сорти, як і „Грецький оріх" — дають великі ягоди, котрі надаються добре на смаження.

ДУРНИЙ — ВІЧНАЯ ПАМЯТЬ. На торзі в Садогорі на Буковині продав селянин коня за 9.000 леїв, дав жінці сховати гроші, а сам пішов за якимсь ділом в місто. В той час підійшла, до жінки селянина, циганка і стала їй щось ворожити. Потім казала дивитись їй уперто в зеркало. Зеркало це, уставила циганка так, щоби сонце осліпило жінку. Коли осліплені блеском сонця жінці стали йти слези з очей — скористала з цього циганка і витягнула жінці всі гроші.

ВИГАНЯЛИ ЧОРТА. В місцевости Васль у Франції хорував від довшого часу селянин Маніяр. Коли іноді до хорого прийшла у відвідини сусідка Ґішардова — родина хорого кинулася на неї, звязала її линками і почала бити, домагаючись, щоб вигнала з хорого чорта. Ґішардова підняла крик, збіглися люди, але в хаті були двері зачинені. Щойно завізвана поліція виломила двері, а тоді найшла в куті зомлілу від побоїв Ґішардову. Показалося, що як Маніяр захорував, то його завезли до знахорки, а та сказала таке: „В тебе загнала одна жінка чорта. Вона прийде до твоєї хати, ти мусиш її звязати і бити так довго, поки назад від тебе його не забере“.

ХОТІЛИ ПОБАЧИТИ СХІД СОНЦЯ, А ПОБАЧИЛИ СМЕРТЬ. З Риму доносять, що на вульканї Етні сталася страшна катастрофа. Багато прогульковців прийшло на гору, щоби приглядатися рано сходови сонця. Нагло вдарила з кратеру полумінь і спалила 16 прогульковців на місці а 2 тяжко ранила.

СКІЛЬКО ЗІБРАНО КАВИ В БРАЗИЛІЇ? Останній збір кави в Бразилії обчисляють кругло на 30 міліонів мішків. З того числа 9 мілiонів мішків кави лежить на складі в сан-павльських маґазинах: збір кави в році 1928|1929 дав 21 мiлiонів мішків кави. Вивіз бразилійської кави виносив до тепер пересічно 14 мілiонів мішків річно.

УКРАЇНСЬКИЙ ВУГОЛЬ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ. Особливо міцну позицію займає український вуголь на французькому ринкові. З відомою французькою фірмою Сюіт складено ґенеральну умову про поширення донецького вугля у Франції. — Недавно складено теж умову з маґістратом у Міляно та двома витданіщими італійськими фірмами на вивіз вугілля до Італії. Провадяться переговори з американськими фірмами. Для цього відряджено для спроби до Америки шість великих пароплавів з антрацитом. Спроби використання вугля на американських ринках ще раз підтвердили, що якість донецького вугля вища ніж американського а навіть англійського. Поширюється теж вивіз донецького вугля до Туреччини і Єгипту. В Саїд визначено велику бункерну стацію для постачання вугіллям закордонних пароплавів. В останньому часі, донецьким вуглям дуже зацікавилися турецькі залізниці, що досі користувались мішанкою свойого, англійського і французького угілля. Турецька промисловість хоче також закупити для своїх потреб чимало нашого вугля. У Греції Донвуголь відкрив бункерну стацію для постачання закордонних пароплавів донецьким вуглям, що почалась зацікавлюватися нашим вугіллям промисловість і населення. Помітний також великий попит на українське вугля в скандинавських країнах.

ЗГОРІЛА АНҐОРА. В минулу суботу прийшла депеша, що згоріла столиця Туреччини Анґора (в Малій Азії). Згоріло понад 1,000 домів. В огні згинуло 6 душ, а богато людий попеклось і покалічилось. Шкоди великі. Анґора — се старе місто, заложене Міґасом в 4-ому століттю перед Христом. Воно до недавна було забуте. Але коли Ґазі Мустафа Кемаль його проголосив столицею (на місце Цареграду) воно швидко виросло і розвинулось.

ЯК СЕЛЯНИ ДАЮТЬСЯ ОКРАДАТИ. Розалія Грушка, селянка з Прус пов. Старий Самбір, приїхала до Львова купити в еміґраційному бюрі корабельну карту. Коли прийшла під дім, де міститься корабельне бюро „Червоної звізди“ (при улиці Сикстуській), заступила їй дорогу якась жінка і сказала, що се бюро замкнене і тому вона заведе її до іншого бюра. Селянка послухала і пішла за незнакомою, котра завела її до якоїсь камениці, де в сінях якийсь мужчина казав дати собі 158 долярів і обіцяв винести корабельну карту. Взявши гроші в коверті, відійшов на сходи і за хвилю вернувся, віддаючи назад їй коверту. Селянка подивилась, чи є всі гроші, але замість долярів, знайшла тільки папір з ґазет. Тимчасом злодії щезли без сліду.

КОМЕДІЯ СКІНЧИЛАСЯ СТРАШНОЮ ТРАГЕДІЄЮ. В страшну трагедію обернулася комедія, яку перед очима 5,000 людей грали морські кадети в англійськім місті Ґілінґем 11. липня. Місто святкувало свято з нагоди половини літа і найважнішою точкою свята, залишеною на самий кінець, мало бути відграння комедії п. з. „Весілля огневого сторожа“. Для сеї цілі збудовано спеціяльний чотиро-поверховий дім зі стінами з полотна. Зміст комедії є такий: Огневий сторож справляє весілля і припроваджує до дому гостей на весільну забаву на третім та четвертім поверсі. Підчас забави повстає огонь, гості кидаються до вікон і просять, щоби їх ратувати. За сценою чекає дійсна огнева сторожа і коли приходить на те пора ратує весільних гостей і гасить огонь. Зачалась гра. Весільні гості прийшли, видрапались на третій та четвертий поверх і зачали бавитися. Публика була одушевлена грою. Після пляну підпалено будинок, і він зачав горіти. Та сталося се якось так, що огнева сторожа не дістала сиґналу, аби йти на ратунок. Молоді і гості кинулись до вікон з криком: „На милість Божу, пішліть огневу сторожу!“ Однакож публика думала, що се тільки гра і сміхом та гучними оплесками заглушили крик нещасливих аматорів. Огнева сторожа бачила огонь, але чекала на умовлений сиґнал і не робила нічого, думаючи, що її ще не потрібно. Наконець вдарив хтось на алярм, огневі сторожі вискочили і зачали гасити огонь, але було вже запізно. Десять хлопців, згоріло в огни на вуголь, так що навіть годі було їх пізнати. Чотири інші умерли опісля в шпиталі, а на виратування дальших двох майже нема надії. Деякі хлопці скакали з висоти 40 стіп.

ЦІННЕ ВІДКРИТТЯ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ. Наукова думка давно бється над завданням, як захистити польові культури від впливу несприятливих кліматичних обставин. Знайдено вже богато сортів високої стійкости, що дали на практиці величезні наслідки. Але найціннішим винаходом є відкриття Лисенка. Відкриття Лисенка ось у чому: Він виявив, що всі злаки мають певний період розвитку (озимість), протягом якого вимагають тільки певної вогкости та певних невисоких температур. Цей період можна утворити штучно поза польовим розвитком. Через це вегетативний час зростання злаків у полі зменшується, межа між озимими і яровими культурами затирається. В слід за цим відкривається можливість сіяти озимі культури на весні, одержуючи врожай з них того-ж року, а богато з ярових — збираючи раніще від звичайних речинців, тобто до того часу, коли настануть небезпечні суховії. Цінність роботи Лисенка в тому також, що штучно підготовляти насіння можна і в примітивних обставинах сільського господарства без ніяких спеціяльних витрат. Це вже перевірено на практиці.

ДИВОГЛЯДИ. — Київська „Жива церква“ терпить на недостачу вірних. Її провідники вели пропаґанду, щоби їх зєднати, але у Володимирськім соборі слухачів підчас проповідей було обмаль. Аж тепер придумали спосіб. Ось заголовки заповіджених проповідей: „Індустралізація і релігія“, „Авіяція духа“ і тд.

ВІДКРИТТЯ ЗОЛОТОГО ПІСКУ. Один канадійський щоденник, який виходить в копальняним окрузі — пише, що в околицях Прибішер Лейк в півн. Саскачевані — відкрито великі поклади золотого піску. З одної лопати того піску вимивається чистого золота на суму 17 долярів.

СМЕРТОНОСНІ ГРОМИ І БУРІ. — В повіті копичинецькім шаліла сильна буря з громами. Грім вдарив в хату Атнонїни Левицької в селі Верхівцях. Хата згоріла. В часі бурі грім убив дві жінки: Марію Сиву і Анну Демків. — Також і в бобрецькім повіті буря і град величини курячого яйця знищив польові урожаї на просторі 600 морґів. В громаді Кологури вибиті майже всі шиби в домах. — В часі сильної бурі в повіті самбірськім ударив грім в хату Яцишина в селі Лавнівцях, убиваючи Марію Яцишин та її родича Івана Яцишина. — Над Чортковом обірвалася хмара, а вода залила низько положені місця в Чорткові Старім та на Вигнанці. — В повіті Сянік вилив, в наслідок дводенних дощів, потоки: Сянічок, Буковці, Пельнщя та ріка Вислок. Повінь наробила великих спустошень в полях, дорогах та мостах. — В повіті надворнянськім сильно прибула вода в Бистриці а околиці Рафайлової та Пасічної — сильно загрожені повінею. — В Станиславові спричинив сильний дощ вилив каналів, через що залиті є улиці: Липова, Ґолуховського, Собіського і ряд бічних уличок.

ПОМЕР ВИНАХІДНИК ҐРАМОФОНУ. В Вашінґтоні помер винахідник ґрамофонів і мікрофонів, Еміль Берлінер в 78 році життя.

ОГОНЬ В МОРЕНАХ ПОШИРИВСЯ. — Огонь цей, про який ми вже писали, поширився на ще один шиб і загрожує сусідним. Гасити тяжко, бо від нього бє убийча горяч.

В ІНДІЯХ ШТРАЙКУЄ 800 ТИСЯЧ ЛЮДЕЙ. З Калькути надходять відомости, що штрайк в бавовняному промислі приняв ґрізні форми. Доходить до боротьби поміж штрайкуючими і штрайколомами та поліцією. В одній із сутичок було 4 особи убиті.

ВЧАСНУ І ТЯЖКУ ЗИМУ віщують люди на цій підставі, що дикі покидають масово ліси біловезької пущі та Полісся і перевандровують на полудне. І справді у нас на Підкарпаттю появилися величезні стада диків.—Також бузьки збираються до відлету. Може справдиться, що цього року буде скоро зима

ПОМИСЛОВИЙ ПІДСТУП. Один московський театр в Одесі ніяк не міг стягнути публики на вистави, що в ньому йшли. Публика йшла радше до кіна ніж до цього московського театру. Тоді взявся директор театру на спосіб: Оголосив афішами, що гостям, які не будуть задоволені з вистави, звертати буде каса гроші за білети по відбутій виставі. Публики прийшла сила на так заповіджену виставу. При кінці вистави казав директор заграти „інтернаціонал“ себто гимн большевицький і потім запитав публику — кому не подобається остання точка. Ніхто з присутних не зголосився. Директор запитав ще раз, але й другим разом ніхто не висказав свойого незадоволення. Во очевидно, говорити публично в большевії про те, що комусь не подобається „інтерніціонал“, значить — засудити себе на тюрму, або й розстріл. Цього вечера зробив директор театру добрий інтерес, бо нікому нічого не звернув.

ФАЛШИВІ ПЯТИЗОЛОТОВКИ.— Ще не розійшлися нові правдиві пятизолотівки, а вже пустив хтось в обіг фалшиві пятизолотівки. Мають буту добре і вдатно підроблені.

Веселий і сумний кутик.

Далекий Остап.

ІВАНИХА І ЯВДОХА.

В Іванихи і в Явдохи
По курці чубатій
І несуться так завзято,
Що аж радість в хаті.

—

Як нанесли по ців копи
Позбирали яйці —
Іваниха йде до „Згоди“
Явдоха до Хайці.

—

Іваниху привітали :
Попросили сісти,
А за яйці стільки дали
Скільки дають в місті.

—

Накупила вона всього
Календар дістала —
Вернулася — й до обіду
Ще й білля попрала.

—

Іван гордий з Іванихи :
„От маю газдиню“
Тай грошики витягає
На спідницю синю.

—

А Явдоха заки в місто
Шляхом приманджала —
Уже сонце під полудне
Ставати думало.

—

Втомилася, зігрілася
Зак' прийшла до Хайці —
А та : „Добре, що ти йдеш,
Мені треба яйці.“

—

І полізла сама в кошик
Так, гейби до свого,
Обмацала, полічила :
„Бракує одного...“

—

Як не кинеться Явдоха :
„Вжесь яйця покрала,
А щоб тебе, жидовино
Хороба напала !“

—

А жидівка : „Ти хамуно !
Ніби ти газдине ?
Твої яйці до нічого,
Гнилі в середині...“

—

Зробилося пекло крику
І Явдоха в ноги,
А жидиська не дають
Перейти дороги.

—

Той за кошик, той за хустку
Тамтой пхає гроші —
Не бачила — де подівся
І яйці і кошик...

—

І всі враз, як на команду
Пропали в заулки —
А Явдоха лічить гроші —
Стало на три булки...

—

Що робити ? Поскликала
І жидів і жиді
Присягає вже ніколи
Не йти до Хайці...

—

Вертається. Іваниха
Пополуднувала —
Тай до сонця мокре білля
Вішати почала.

—

Побачила сусідоньку
— „Ну якгам продали ?...
Бо мені у нашій „Згоді“
Добрі гроші дали“.

—

А Явдоха зголодніла
Тільки плесла в руки :
„Ох бодай тих жидів в місті !
Таж то гейби круки.

—

„Виганьбили мої яйці —
Кошик мені вкрали,
За їв копи — подивиться
Кілько я дістала...“

—

І показує ті гроші —
А тамта сміється :
„У нас в „Згоді“ за чверть копи
Стільки дістається...“

—

„Не казала я вам кумо,
І голубонько сива,
Що для нас чистий інтерес
Кооператива.“

—

„Ніхто на вас, як на звіра
В „Згоді“ не погляне
І продасте по божому
Й часу вам остане...“

—

А Явдоха лиш руками
Вдарилася в поли :
„Бігме, кумо, вже до Хайці
Не піду ніколи“.

НОВІ КНИЖКИ.

Автори й видавництва, які бажають рецензії, зволять прислати два примірники даної книжки.

В. Лопушанський: „Перемога“. Повість з визвольної війни частина І стор. 134; частина ІІ. стор. 126. Видав. Кооператива „Червона Калина“. Львів 1929 р. — Остання визвольна війна стала предметом ріжних споминів, які все ще появляються і в яких очевидці представляють воєнні події в ріжних закутинах нашої землі. Крім споминів появляються також твори красного письменства, в яких автори дають менше або більше обємисті картини з війни. Автор вище згаданої повісти видав вже другу повість з визвольної війни. Зміст повісти „Перемога“ — се один епізод з бою укрвїн. нац. армії з большевиками. Головною особою повісти є отаман повстанців Соня Сокіл. Головною ціллю її життя по страшній родинній трагедії є пімста на большевицькім комісарі Гершку Юффе. Соня дістається кілька разів в дуже грізну, майже безвихідну ситуацію, а за кождим разом удається її вратувати життя. Ціль, задля якої вона жиє, вкінці осягає, — большевицький комісар Юффе покараний — вправді не безпосередньо з її власної руки, але кара мабуть ще більша. Коли Соня осягнула вже ціль свого життя, хоче стати сестрою милосердя в шпиталі галицької армії. Сама особа Соні, ціла її судьба, її очайдушна відвага, викликують подив у читача і незвичайно сильне заінтересування, так що тяжко є відложити книжку не прочитавши її до кінця. Дуже симпатичні є також особи галицького четаря Букатовича і повстанця Максима. Постать комісаря Юффе — се немов сума всяких лихих прикмет, які чоловік може лише мати. Юффе не вдоволився тим, що вимордував родичів Соні, але хоче ще за всяку ціну дістати Соню в свої руки на ганьбу. Жертвою його пристрасних стремлінь паде також і барон Рудольф, німецький старшина, який лишився на службі большевиків. — Додатні прикмети повісти — се гладке оповідання, скоре темпо, яким автор добре вдає скорий хід воєнних подій. Декуди може є кілька місць надто натягнених, але на всякий випадок повість читається з великим зацікавленням, а се вже богато значить, коли читач не нудиться при лектурі книжки. — О. М.

Др. Адріян Копистянський: **Стара княжа Русь в народних піснях — билинах.** 1 карта + 11 ілюстрацій. Народна Бібліотека ч. 485 — ст. 120. — Як на наголовку видно, автор посвятив свою працю народній а властиво дружинній поезії княжої доби, яка опісля на українських землях забулась (її пізніше новий геройчний епос козацький) і задержалась тільки на далеких північних далеких землях, куди не заходить шум історії і нового геройчного життя козаччини і куди занесла її українська еміграція і поширила на північних московських землях. Пояснивши билини Київського осередка, автор спиняється ще на билинах галицько-володимирської держави і Великого Новгороду. Праця інтересна, популярно оброблена і послужить добрим підручником для тих, які бажають познакомитись з нашою найстаршою поезією народною, яка в нас загинула задержавшись лише на півночі. Мова праці доволі чиста. Додати треба, що автор дивиться на нашу минувшину через призму „Один Народ“.

Надіслане.

Виділ Чит. „Просвіти“ в Перемишлі (середмістя) складає отсим сердечну подяку Управі „Народного Дому“ в Перемишлі за щедрий і так потрібний дар, в сумі 160 зл. — а то: 100 зл. на орхестру, а 60 зл. на бібліотеку. — Виділ.

КОНКУРС.

Виділ Товариства „ДЕШЕВА КУХНЯ“ в Перемишлі, оголошує конкурс на утримання ґімназійних учнів до своєї бурси при вул. Снїгурського ч. 10. Місячна оплата виносить 60 зл. і одноразово на інвентар 20 зл. Заряд бурси обіймуть ґімназійні професори. Подання з долученою карткою на відповідь належить вносити до 25. серпня ц. р. на руки Заряду бурси Тов. „Дешева Кухня“ в Перемишлі, вул. Снігурського ч. 10.

Уневажнюється військова книжка через П. К. У. в Перемишлі Антону Мацеві урodж. в 1905 р. в Квасинині пов. Доброміль.

Освітний Конґрес з нагоди 60-ліття Товариства „Просвіта“ відбудеться невідклично у днях 22—24. IX. 1929 р. у Львові. Звертається увагу всім референтам, щоби були готові зі своїми рефератами. *Конґресовий Комітет.*

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко. З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.